

ภาคผนวก ฉ

กฎบัตรระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์
(Washington Charter 1987)

ความนำและคำจำกัดความ

1. ชุมชนเมืองไม่ว่าจะเป็นชุมชนที่พัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามกาลเวลาหรือชุมชนที่เจริญขึ้นตาม แผนพัฒนา เป็นสิ่งแสดงถึงความหลากหลายของสังคมในประวัติศาสตร์

2. กฎบัตรฉบับนี้เกี่ยวข้องกับครอบคลุมพื้นที่ชุมชนประวัติศาสตร์ทั้งใหญ่และเล็ก ทั้งเมืองและใจกลางเมืองหรือย่านประวัติศาสตร์ รวมถึงสิ่งแวดล้อมของพื้นที่นั้นทั้งที่เป็นธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น นอกเหนือจากบทบาทในฐานะที่เป็นเอกสารทางประวัติศาสตร์แล้ว พื้นที่เหล่านี้ยังเป็นแหล่งรวมคุณค่าของวัฒนธรรมประเพณีนิยมของชุมชนด้วย ทุกวันนี้พื้นที่เหล่านี้หลายแห่งกำลังถูกคุกคาม ทำให้เสื่อมลงทางกายภาพ ทำให้เสียหายหรือแม้แต่ถูกทำลายจากผลกระทบของการพัฒนาเมืองอันมาจากการอุตสาหกรรมในสังคมทุกแห่ง

3. จากการเผชิญกับสถานการณ์ดังกล่าวซึ่งมักจะนำไปสู่ความสูญเสียทั้งด้านวัฒนธรรมสังคม และแม้แต่เศรษฐกิจที่ไม่สามารถแก้ไขได้ สภาการโบราณสถานระหว่างประเทศ (ICOMOS) จึงได้เล็งเห็นความจำเป็นที่จะต้องกำหนดกฎบัตรระหว่างประเทศสำหรับเมืองและชุมชนเมืองประวัติศาสตร์ ที่จะเสริมกฎบัตรระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์และการบูรณะโบราณสถาน หรือโดยทั่วไปถูกเรียกว่า กฎบัตรเวนิซ (Venice Charter) ข้อความใหม่นี้ได้อธิบายถึงหลักการ วัตถุประสงค์ และวิธีการที่จำเป็นต่อการอนุรักษ์เมืองและชุมชนเมือง ส่งเสริมให้เกิดความกลมกลืนของทั้งวิถีชีวิตความเป็นส่วนตัวและสังคมชุมชนในพื้นที่นั้นๆ และกระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์สมบัติทางวัฒนธรรม ซึ่งก่อให้เกิดความทรงจำแห่งมนุษยชาติ

4. ตามที่กำหนดในข้อแนะนำของ UNESCO ว่าด้วยเรื่องการคุ้มครองและบทบาทในปัจจุบันของพื้นที่ประวัติศาสตร์ (Warsaw-Nairobi 1976) และในเอกสารระหว่างประเทศอื่นๆนั้น การอนุรักษ์เมืองและชุมชนเมืองประวัติศาสตร์ เป็นที่เข้าใจว่า หมายถึง ขั้นตอนที่จำเป็นสำหรับปกป้อง การอนุรักษ์ และการบูรณะของเมือง และพื้นที่ดังกล่าว เทียบเท่ากับการพัฒนาและการปรับปรุงให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต

หลักการและวัตถุประสงค์

1. การอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์ และชุมชนเมืองอื่นๆ จะต้องผสมผสานเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมและของการวางผังเมือง ผังภูมิภาคในทุกระดับ เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2. คุณลักษณะที่จะต้องสงวนรักษาไว้ประกอบด้วย ลักษณะทางประวัติศาสตร์ของเมือง และชุมชนเมือง และองค์ประกอบทางวัตถุและทางจิตใจซึ่งแสดงถึงลักษณะทางประวัติศาสตร์นี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ก) รูปแบบแผนผังของเมืองที่เห็นได้จากการแบ่งพื้นที่ดินและโครงข่ายถนน

ข) ความสัมพันธ์ระหว่างอาคารและพื้นที่สีเขียวและพื้นที่โล่ง

ค) รูปลักษณะภายในและภายนอกของอาคารที่เห็นได้จากสัดส่วน ขนาด รูปแบบ การก่อสร้าง วัสดุ สี และการตกแต่ง

ง) ความสัมพันธ์ระหว่างเมืองหรือชุมชนเมืองและแหล่งที่ตั้งที่แวดล้อมอยู่ทั้งที่เป็นธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น

จ) การใช้สอยที่หลากหลายที่มีอยู่ในเมือง หรือชุมชนเมืองตามกาลเวลา

การกระทำใดๆก็ตามต่อคุณลักษณะดังกล่าวมาแล้วนั้นจะต้องคำนึงถึงความเป็นของดั้งเดิมของเมืองและชุมชนเมืองประวัติศาสตร์

3. การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้อาศัยพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของแผนงานการอนุรักษ์และควรได้รับการสนับสนุนการอนุรักษ์เมืองและชุมชนเมืองประวัติศาสตร์จะเกี่ยวข้องกับผู้อยู่อาศัยในพื้นที่เป็นอันดับแรก

4. การอนุรักษ์ในเมืองหรือชุมชนเมืองประวัติศาสตร์ต้องการความรอบคอบการเข้าดำเนินงานที่เป็นระบบและความมีวินัย ควรหลีกเลี่ยงความยึดมั่นในแนวใดแนวหนึ่งเพราะในแต่ละกรณีซึ่งเป็นเอกเทศอาจมีปัญหาที่แตกต่างกันได้

5. การวางแผนการอนุรักษ์เมือง และชุมชนเมืองประวัติศาสตร์ ควรมีการศึกษาในหลายสาขาวิชา

ก) แผนการอนุรักษ์ต้องให้ความสนใจปัจจัยทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย โบราณคดี ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม เทคนิคต่างๆ สังคมศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์

ข) ควรระบุ วัตถุประสงค์หลักของแผนการอนุรักษ์ให้ชัดเจน เพื่อให้มาตรการทางกฎหมาย การบริหาร และทางการเงินบรรลุตามวัตถุประสงค์นั้นๆ

ค) แผนการอนุรักษ์ควรมีเป้าหมายในการสร้างความต่อเนื่องที่กลมกลืนระหว่างชุมชนเมืองประวัติศาสตร์และเมืองในส่วนอื่นทั้งหมด

ง) แผนการอนุรักษ์ควรกำหนดว่าอาคารใดต้องรักษาไว้ อาคารใดควรรักษาไว้ภายใต้ข้อแม้บางประการ อาคารใดที่น่าจะสามารถรื้อถอนได้ ซึ่งจะต้องเป็นกรณีพิเศษจริงๆ

จ) ก่อนการดำเนินการใดๆ จะต้องเก็บข้อมูลสภาพที่เป็นอยู่โดยละเอียด

ฉ) แผนการอนุรักษ์ ควรได้รับการสนับสนุนจากผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ประวัติศาสตร์นั้นๆ

6. เมื่อแผนการอนุรักษ์เป็นที่รับรองแล้ว ไม่ว่าจะ เป็นกิจกรรมการอนุรักษ์ที่มีความจำเป็นใดๆก็ตาม ควรจะต้องสอดคล้องกับหลักการและเป้าหมายของกฎบัตรนี้ และกฎบัตรเวนิซ

7. การบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่องมีความสำคัญมากต่อการอนุรักษ์เมืองและชุมชนเมืองประวัติศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ

8. การใช้สอยและกิจกรรมใหม่ควรจะสามารถเข้ากันได้กับลักษณะของเมืองและชุมชนเมืองประวัติศาสตร์ การประยุกต์การใช้สอยพื้นที่เหล่านี้ให้เข้ากับวิถีชีวิตในปัจจุบันต้องมีการดำเนินการหรือการปรับปรุง สาธารณูปโภค สาธารณูปการด้วยความระมัดระวัง

9. การปรับปรุง การพักอาศัยควรเป็นวัตถุประสงค์พื้นฐานข้อหนึ่งของการอนุรักษ์

10. เมื่อมีความจำเป็นต้องก่อสร้างอาคารใหม่ หรือต้องปรับปรุงอาคารที่มีอยู่แล้ว ควรเคารพต่อลักษณะขอบเขตที่วางเดิมของพื้นที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของสัดส่วนและขนาดที่ดิน ไม่ควรปฏิเสธการเพิ่มเติมองค์ประกอบต่างๆ ในปัจจุบันที่สอดคล้องกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อม เนื่องจากสิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างคุณค่าความสมบูรณ์ของพื้นที่ได้

11. ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของเมืองหรือชุมชนเมืองประวัติศาสตร์ ควรครอบคลุมถึงเนื้อหาเรื่องการตรวจสอบด้านโบราณคดี และการนำเสนอหลักฐานทางโบราณคดีที่พบอย่างเหมาะสม

12. ต้องมีการควบคุมการจราจรภายในเมืองหรือชุมชนเมืองประวัติศาสตร์ และวางผังกำหนดพื้นที่จอดรถ เพื่อไม่ให้สิ่งเหล่านี้สร้างความเสียหายแก่สิ่งปลูกสร้างที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ หรือแก่สภาพแวดล้อมโดยรอบ

13. เมื่อมีการวางผังเมืองหรือผังภูมิภาค ซึ่งมีการกำหนดแนวการก่อสร้างทางหลวงสายหลัก จะต้องไม่ให้ทางเหล่านั้นผ่านเข้าไปในพื้นที่เมืองหรือชุมชนเมืองประวัติศาสตร์ แต่ควรปรับปรุงเส้นทางเข้าถึงจากพื้นที่เมืองออกไปสู่ทางหลักเหล่านั้น

14. เมืองประวัติศาสตร์ควรได้รับการปกป้องคุ้มครองจากภัยธรรมชาติและสิ่งรบกวนต่างๆ เช่น มลภาวะ และ แสงสีสะท้อนเพื่อรักษาสภาพของมรดกทางวัฒนธรรม และเพื่อความปลอดภัยและความ เป็นอยู่ที่ดีของผู้อาศัย เมื่อเกิดภัยธรรมชาติที่มีผลกระทบต่อเมืองหรือชุมชนเมืองประวัติศาสตร์ขึ้น จะต้อง นำมาตรการในการป้องกันและซ่อมแซมมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมตามลักษณะเฉพาะของแต่ละที่ที่ เกี่ยวข้อง

15. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรจัดให้มีแผนงานเผยแพร่ข้อมูลแก่ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่โดยเริ่มจากเด็กในวัยเรียน ควรสนับสนุนการปฏิบัติการขององค์กรต่างๆ เพื่อปกป้องคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม และควรมีมาตรการช่วยเหลือทางการเงินเพื่อการอนุรักษ์และบูรณะ

16. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมเฉพาะทางแก่ผู้ปฏิบัติการอนุรักษ์ในทุกสาขาวิชาชีพ

ที่มา www.icomosthai.org